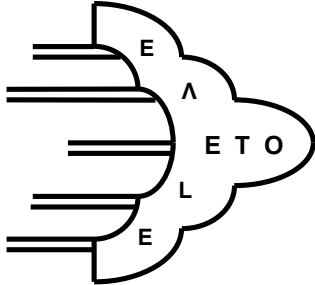


ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6949573108

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.164 Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2020
ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Πώς η παρεξήγηση μιας αγγλικής μετοχής έχει συντελέσει σε γλωσσικά ακατάλληλους ελληνικούς όρους...

Η παρεξήγηση (εσφαλμένη ερμηνεία) της παθητικής μετοχής ενός ρήματος της αγγλικής έχει συντελέσει σε εσφαλμένη δημιουργία ορισμένων ελληνικών όρων ισοδύναμων προς αγγλικούς που έχουν ως προσδιοριστικό συνθετικό τη μετοχή αυτή.

Πρόκειται για την παθητική μετοχή του ρήματος **bear**, η οποία έχει δύο τύπους με την ίδια προφορά, αλλά διαφορετική γραφή: **borne** ['bɔrn] και **born** ['bɔrn], ενώ ο Αόριστος του ρήματος είναι **bore**.

Σύμφωνα με το λεξικό Webster's RHUD, το ρήμα **bear** έχει 33 σημασίες. Μία από αυτές (η 3^η) αντιστοιχεί στην έννοια του ελληνικού ρήματος **γεννώ**. Οι υπόλοιπες αντιστοιχούν στις έννοιες των ελληνικών ρημάτων: **φέρω**, **μεταφέρω** (**κουβαλώ**), **υποφέρω**, **συγκρατώ**, **υποβαστάζω**, **υποστηρίζω**, **αποφέρω**, **φορώ** κ.ά.

Αυτό που συμβαίνει, όμως, είναι ότι ο τύπος **borne** της παθητικής μετοχής του ρήματος **bear** είναι ο ίδιος για όλες τις σημασίες του εκτός από μία: τη σημασία **γεννώ**, για την οποία ο τύπος της μετοχής είναι **born**.

Σύμφωνα με το παραπάνω λεξικό, το **bear** είναι συγγενές με το ελληνικό **φέρω**, με το λατινικό **fero** και με μερικά άλλα αντίστοιχα ρήματα γλωσσών της ινδοευρωπαϊκής (ΙΕ) οικογένειας, τα οποία προέκυψαν από την κοινή ΙΕ ρίζα ***bher-**. Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετές από τις σημερινές σημασίες του ρήματος **bear** αντιστοιχούν σε σημερινές σημασίες του ελληνικού ρήματος **φέρω** και παραγώγων του (**φέρω**, **μεταφέρω**, **υποφέρω**, **αποφέρω**, **φορώ**).

Ωστε, μόνο ο τύπος **born** σημαίνει **γεννώμενος** ή **γεννημένος** για όλες τις άλλες σημασίες ισχύει ο τύπος **borne**. Δηλαδή:

borne: φερόμενος/φερμένος, φερτός, μεταφερόμενος, μεταφερμένος, μεταφερτός, υποφερτός, αποφερόμενος, φορώμενος/φορετός κτλ.

born: γεννώμενος, γεννημένος, γεννηθείς.

Χαρακτηριστικά, «**born** έναντι **borne**» από αγγλική πηγή:

born vs borne

Born is the past participle of the verb bear only when it's used in the sense of birth. It is also used as an adjective in the same sense. **Borne** is the past participle of the verb bear in all senses except the one related to birth.

(<https://www.grammarly.com/>)

Ο τύπος **borne**, όμως, δεν απαντά μόνο ελεύθερος, αλλά και δεσμευμένος, ως δεύτερο συνθετικό **-borne**, σε αρκετές αγγλικές σύνθετες λέξεις, που χρησιμοποιούνται είτε οι ίδιες, ως μονολεκτικοί όροι, είτε ως συνθετικά διλεκτικών ή πολυλεκτικότερων όρων, όπως: **airborne**, **foodborne**, **waterborne**, **structureborne**, **boneborne**, **shipborne**, **spaceborne**, ...

- airborne disease/illness, foodborne disease/illness, waterborne disease/illness
- airborne transmission, structureborne transmission, solidborne transmission

- airborne sound, structureborne sound, solidborne sound, boneborne sound

- ...

Αυτό, λοιπόν, το δεσμευμένο **borne** έχει παρεξηγηθεί ως **born** και συνδεθεί με τα ελληνικά ρήματα **γίγνομαι** και **γεννώ** και το ελληνικό συνθετικό **-γενής**, που αποδίδει την έννοια της **γένεσης**, της **σύστασης**, της **δημιουργίας** και της **προέλευσης**, όπως περιγράφεται π.χ. στο λήμμα «**-γενής**» του Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής (ΛΚΝ, του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη):

-γενής -ής -ές [jenís] : (συνήθ. επιστ.) β' συνθετικό με λόγια προέλευση σε σύνθετα επίθετα· συνήθ. δηλώνει ότι το προσδιοριζόμενο: 1. ανάγει, οφείλει την προέλευσή του, τη σύστασή του σ' αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό· (πρβ. -γόνος): **διαβρωσι-**, **ηφαιστειο-**, **κοραλλιο-**, **προσχωσι-**, **σεισμο-**. 2. παρουσιάζεται, εμφανίζεται με τη χρονική σειρά που εκφράζει το α' συνθετικό: **δευτερο-**, **πρωτο-**, **υστερο-**.
[λόγ. < αρχ. -γενής θ. συγγ. του ουσ. γένος (ρ. γίγνομαι 'γεννιέμαι, γίνομαι') ως β' συνθ., παραγωγικό επιθέτων: αρχ. **μονο-γενής** 'μοναχοπαίδι', **όμο-γενής** 'του ίδιου γένους', **πρωτο-γενής** 'πρωτοδημιουργητός' (ελνστ. σημ.: 'πρωτότοκος'), ελνστ. **άλλο-γενής** 'διαφορετικής φυλής' & διεθ. **-gen-** < αρχ. -γενής: **ενδο-γενής** < γαλλ. endogène ή αγγλ. endogenous]

Όλοι οι ελληνικοί όροι στους οποίους έχει αντιστοιχιστεί το συνθετικό **-borne** με το συνθετικό **-γενής** είναι γλωσσικά ακατάλληλοι, αφού προσκρούουν στην αρχή της γλωσσικής καταλληλότητας (βλέπε και φύλλο «Ο» αρ.102), διότι οδηγούν σε χαρακτηριστικά που δεν διαθέτει η κατονομαζόμενη έννοια: επομένως, αλλοιώνουν την έννοια.

Υπάρχουν ελληνικά συνθετικά που αντιστοιχούν στο συνθετικό **-borne** σε όλες σχεδόν τις σημασίες του ελεύθερου τύπου **borne** που προαναφέρθηκαν, από μετοχές ή επίθετα των αντίστοιχων ελληνικών ρημάτων, όπως: **-φερόμενος**, **-μεταφερόμενος**, **-φερτός**, **-φερτος**, ...

φερτός -ή -ό [fertós] E1 : που ήρθε, που μεταφέρθηκε ή τον έφεραν από αλλού: Στο δέλτα του ποταμού συγκεντρώνονται **φερτές ύλες**, που τις κουβαλάει το ποτάμι από αλλού κατά τη διαδρομή του.
[φέρ(ω) -τός (πρβ. αρχ. **φερτός** 'που μπορείς να τον ανεχτείς')]
(Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής)

Έτσι:

airborne ⇔ **αερόφερτος**, **αερομεταφερόμενος**, **αερομεταδιδόμενος** (ΟΧΙ: **αερογενής**! Ούτε τον γεννάει ο αέρας, ούτε γίνεται από τον αέρα. Ο αέρας απλά ως μεταφέρει, τον κουβαλάει...)

→→→

OROGRAMMA No 164, September – October 2020,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Syngrou Ave. 63, GR-11745 ATHENS GREECE



foodborne ⇔ **τροφόφερτος, τροφομεταφερόμενος, τροφομεταδιδόμενος** (ΟΧΙ: **τροφογενής!** Ούτε τον γεννάει η τροφή, ούτε γίνεται ούτε προέρχεται από την τροφή. Η τροφή απλώς τον μεταφέρει, τον κουβαλάει.)

και ανάλογα για όλα τα άλλα.

Στην τυποποίηση της ακουστικής ισχύουν ήδη οι όροι:

airborne sound ⇔ **αερόφερτος ήχος** (όχι: **αερογενής ήχος**)
boneborne sound ⇔ **οστεόφερτος ήχος** (όχι: **οστεογενής ήχος**)
structureborne sound ⇔ **δομόφερτος ήχος** (όχι: **δομογενής ήχος**)
airborne transmission ⇔ **αερόφερτη μετάδοση** (όχι: **αερογενής μετάδοση**)

Στη βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM (τυποποίηση των τηλεπικοινωνιών) υπάρχουν 21 λήμματα στα οποία ο αγγλικός όρος ή κάποιο από τα οροσυνθετικά του είναι λέξη με δεύτερο συνθετικό **-borne**. Μερικά από αυτά είναι:

Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος	Γαλλικός όρος
airborne	αερομεταφερόμενος	aéroporté
airborne radar	αερομεταφερόμενο ραντάρ	radar aéroporté
shipborne	επινήσιος	
shipborne radio equipment	επινήσιος ραδιοεξοπλισμός	
spaceborne altimeter	διαστημικός υψομετρητής	altimètre spatial
structureborne coupling	δομόφερτη σύζευξη	

Ας κλείσουμε με τα λήμματα των Γλωσσαρίων COVID-19 της ΕΛΕΤΟ (http://www.eleto.gr/download/Bodies/COVID-19_ELETO_Glossaries.pdf), που αποτέλεσαν και την αφορμή για αυτήν τη μικρή ανάλυση.

Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος
airborne transmission	αερόφερτη μετάδοση
airborne infection	αερόφερτη λοίμωξη, αερομεταδιδόμενη λοίμωξη, αερογενής λοίμωξη (ατυχής όρος)
airborne precautions	προφυλάξεις έναντι αερόφερτων

K.B.

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί, καθώς και άλλα ορολογικά νέα. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το Infoterm (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την EAFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net/), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. Συνέδριο FedCSIS 2020: 15th Conference on Computer Science and Information Systems (FedCSIS-2020), Sofia, Bulgaria, 6-9 September, 2020 (www.fedcsis.org).
2. Συνέδριο OTTIAQ Congress, 25 September, Montréal Québec (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=a2b79d4798&e=f7b56cb749>).
3. Επιγραμμικό συνέδριο Realiter, 1–2 Οκτωβρίου 2020, Bologna, Italia (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=34eef5bf2f&e=f7b56cb749>).
4. 2^ο Διεπιστημονικό συνέδριο για τις εθνικές γλώσσες στην ακαδημαϊκή έρευνα και στην ανώτατη εκπαίδευση (2nd interdisciplinary conference on National languages in academic research and higher education) Tallinn, Estonia (8–9 Οκτωβρίου 2020) (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=166ea3b5bc&e=f7b56cb749>).

5. 30^ο Συνέδριο της Ιταλικής Εταιρείας Ορολογίας (Associazione Italiana per la Terminologia, Ass.I.Term), με θέμα "Risorse e strumenti per l'elaborazione e la diffusione della terminologia", Bolzano, 15-16 Οκτωβρίου 2020 (<mailto:info@assiterm91.it>).
6. Η απονομή των Διεθνών Βραβείων Ορολογίας (International Terminology Awards 2020) θα διεξαχθεί επιγραμμικά τον Νοέμβριο 2020 με την Γενική Συνέλευση της EAFT που θα είναι και αυτή επιγραμμική.
7. Διεθνές συμπόσιο ορολογίας και φρασεολογίας «PhraséoTerm», πανεπιστήμιο Università degli Studi di Verona, στην Βερόνα (Ιταλία), 16–17 Νοεμβρίου 2020 (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=3d859c8bb1&e=f7b56cb749>).
8. «2020-2022 Online Terminology Program». (<https://upf.us9.list-manage.com/track/click?u=0b3ff911702647360fcd6b65cb&id=7d60998e30&e=d07dbf8bf1>) του Ινστιτούτου IULA (Institut de Lingüística Aplicada) υπεύθυνη: η Teresa Cabré, διευθύντρια του προγράμματος Online Master in Terminology.
9. Σύνοδος Κορυφής της EAFT (EAFT Summit 2020), 25–26 Νοεμβρίου 2021, Δουβλίνο (Ιρλανδία), με θέμα «Terminology in Challenging Circumstances» (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=7b44f6bdf2&e=f7b56cb749>).
10. Ορολογικό λεξικό με 100 όρους της γιόγκα έχει εκπονήσει και αναρτήσει η Termcat (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=167c891ca0&e=f7b56cb749>).
11. Ορολογικό λεξικό της Termcat: Diccionari de mobilitat sostenible ('Dictionary of Sustainable Mobility') (Λεξικό της διατηρήσιμης κινητικότητας). Έχει τους ορισμούς στα καταλανικά και τους όρους στα: καταλανικά, ισπανικά, γαλλικά, ιταλικά και αγγλικά. (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=36c4154765&e=f7b56cb749>).
12. Συνέδριο TOTh 2020, Terminology & Ontology: Theories and applications, 26-27 November, Chambéry, France (http://toth.c ondillac.org/?ct=t%28EAFT_Newsletter_99_February%29).
13. Το XLI International VAKKI Symposium θα διεξαχθεί ηλεκτρονικά (μέσω Zoom) στις 11–12 Φεβρουαρίου 2021, με γενικό θέμα Workplace Communication (επικοινωνία στον χώρο εργασίας) (Ηλ-ταχ.: symposium@vakki.net).
14. Δίγλωσση (ιρλανδικά – αγγλικά) βάση όρων COVID-19 της ερευνητικής ομάδας Gaois (www.gaois.ie) του DCU (Dublin City University) (<https://www.gaois.ie/en/terminology/ovid-19/?Query=coronavirus&PerPage=20>).

K.B.

Το Ευρωπαϊκό Πλέγμα Φορέων Γλωσσικής Τεχνολογίας European Language Grid (ELG) <https://www.european-language-grid.eu/>

Το Ευρωπαϊκό τοπίο

Δεδομένων των 24 επίσημων γλωσσών αλλά και των πολλών άλλων ομιλούμενων γλωσσών, δεν μπορούμε να πούμε ότι η πολυγλωσσία στην Ευρώπη διευκολύνει ιδιαίτερα την Ενιαία Φιλική Αγορά. Η υλοποίηση της Ενιαίας Αγοράς με ταυτόχρονη διαφύλαξη της πολυγλωσσικής Ευρωπαϊκής ταυτότητας μπορεί, ωστόσο, να επιτευχθεί μέσω της Γλωσσικής Τεχνολογίας.

Στο πεδίο της ευρωπαϊκής Γλωσσικής Τεχνολογίας μπορεί κανείς να δει χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ υπάρχουν πολύ λίγοι μεγάλοι φορείς. Πολλές εταιρίες είναι υψηλής κλάσης, με τεχνολογίες που ξεπερνούν πολλούς παγκόσμιους παίκτες. Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις Γλωσσικής Τεχνολογίας είναι επίσης κατακερματισμένες – από τα έθνη, τις γλώσσες, τις θεματικές περιοχές. Ομοίως, ενώ ένα μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής έρευνας Γλωσσικής Τεχνολογίας είναι παγκόσμιας κλάσης, με αποτελέσματα που μεταφέρονται στη βιομηχανία και οδηγούν σε εμπορικά προϊόντα, η αποτελεσματικότητά της εμποδίζεται από τον κατακερματισμό. Το βασικό ζήτημα και η

πρόκληση που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε είναι ο κατακερματισμός του ευρωπαϊκού τοπίου της Γλωσσικής Τεχνολογίας.

Οι βασικές δράσεις του ELG

Η πλατφόρμα

Το έργο **European Language Grid (ELG)** στοχεύει να αντιμετωπίσει αυτόν τον κατακερματισμό δημιουργώντας το ELG ως την κύρια πλατφόρμα για τη Γλωσσική Τεχνολογία στην Ευρώπη.

Το ELG είναι διαθέσιμο μέσω νεφούπολογιστικής υποδομής, παρέχοντας με εύκολο τρόπο πρόσβαση σε εκατοντάδες εργαλεία και υπηρεσίες Γλωσσικής Τεχνολογίας, εμπορικές και μη εμπορικές, γλωσσικούς πόρους, καταλόγους με εταιρίες, ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς αλλά και άτομα που δραστηριοποιούνται στη Γλωσσική Τεχνολογία. Θα δώσει την ευκαιρία στην εμπορική και ερευνητική ευρωπαϊκή κοινότητα Γλωσσικής Τεχνολογίας να αναρτήσει τις τεχνολογίες και τα σύνολα δεδομένων της στο **αποθετήριο του ELG**, να τις αναπτύξει μέσω του δικτύου και να συνδεθεί και να αξιοποιήσει άλλους πόρους.

Χρηματοδότηση πιλοτικών έργων

Το ELG, επίσης, ενισχύει την πολυγλωσσική ενιαία ψηφιακή αγορά δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ευκαιρίες. Μέσω ανοικτών προσκλήσεων, θα χρηματοδοτηθούν μέχρι **20 πιλοτικά έργα**, με σκοπό την αξιολόγηση της λειτουργίας και της χρησιμότητας του ELG. Η πρώτη πρόσκληση έγινε τον Απρίλιο 2020 και είχε τεράστια ανταπόκριση: 110 προτάσεις έργων υποβλήθηκαν από εταιρίες από 29 χώρες. Από αυτές, 62 προέρχονταν από εταιρίες και 48 από ερευνητικούς οργανισμούς. Η πλειονότητα των προτάσεων (79) αφορούσε την συνεισφορά πόρων, εργαλείων και υπηρεσιών στην πλατφόρμα του ELG ενώ 31 προτάσεις αφορούσαν την ανάπτυξη εφαρμογών με χρήση των διαθέσιμων (μέσω ELG) πόρων και τεχνολογιών. Από το σύνολο των 110 προτάσεων επιλέχθηκαν **10 έργα**, τα οποία είναι σε εξέλιξη και αναμένονται να ολοκληρωθούν τον Ιούλιο 2021.

Στόχος του ELG είναι να προωθήσει τις «γλωσσικές τεχνολογίες για την Ευρώπη που χτίστηκαν στην Ευρώπη», προσαρμοσμένες στις γλώσσες και τους πολιτισμούς μας, καθώς και στις κοινωνικές και οικονομικές μας απαιτήσεις, προς όφελος του ευρωπαϊκού πολίτη, της κοινωνίας, της καινοτομίας και της βιομηχανίας.

Τα εθνικά κέντρα Γλωσσικής Τεχνολογίας (National Competence Centres)

Στο πλαίσιο του ELG έχουν δημιουργηθεί **32 εθνικά κέντρα Γλωσσικής Τεχνολογίας (National Competence Centres)** για την υποβοήθηση των δράσεων του ELG στα κράτη μέλη. Οι υπεύθυνοι των Εθνικών Κέντρων λειτουργούν ως τοπικοί ή εθνικοί δεσμοί με την κοινοπραξία του ELG. Οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με υπηρεσίες και πόρους, έργα, ερευνητικά κέντρα, εταιρίες, εμπειρογνώμονες και σχετικές δράσεις που υπάρχουν σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, την προώθηση του ELG στη χώρα τους και τη διεπίδραση με τις τοπικές χρηματοδοτικές αρχές.

Η κοινοπραξία

Το έργο βασίζεται στη μεγάλη εμπειρία μιας κοινοπραξίας με εταιρίες που συμμετέχουν σε όλες τις σχετικές πρωτοβουλίες. Η διάρκεια του έργου είναι 1.1.2019 – 31.12.2021 και συμμετέχουν οι φορείς:

- [Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου / ΕΚ Αθηνά \(Ελλάδα\)](#)
- [Charles University in Prague \(Τσεχία\)](#)
- [DFKI German Research Center for Artificial Intelligence \(Γερμανία\)](#)
- [European Language Resources Distribution Agency \(Γαλλία\)](#)
- [Expert System \(Ισπανία\)](#)
- [Sail Labs Technology AG \(Αυστρία\)](#)
- [Tilde \(Λετονία\)](#)
- [University of Edinburgh \(Ηνωμένο Βασίλειο\)](#)
- [University of Sheffield \(Ηνωμένο Βασίλειο\)](#)

M.G.

Tethyan και όχι Tethysian το επίθετο της Τηθύς στα αγγλικά (Σχετικό άρθρο και στο Ορ. αρ.157 σελ.3)

Ηλ-μήνυμα του **Νίκου Καρρά**, Δρος γεωλόγου-παλαιοντολόγου, συνδέσμου της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρείας (ΕΓΕ) με την

Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), προς 90 ξένους συναδέλφους του:

«Dear colleagues,

I send you a short note on the correct adjective for the name "Tethys".

Tethysian, a morphologically wrong adjective to be corrected

By Nicolaos Carras¹, on behalf of the Hellenic Society for Terminology (ELETO)

¹ *Hellenic Survey of Geology & Mineral Exploration (HSGME), Spirou Loui 1, 13677 Acharnes, Greece, e-mail: nicarras@otenet.gr*

ABSTRACT

According to the Greek, Latin and derived languages rules to form derivatives of the personal names, the correct adjective related to the name "Tethys", must be "tethyan" and not "tethysian".

Key words: Tethys, tethyan, rules to form derivatives

The name "Tethys", as everyone knows, was given to the Mesozoic ocean separating Gondwana from Laurasia. In Greek mythology, Tethys (Τηθύς) was a Titan, daughter of Uranus (Heaven, in Greek a male) and Gæa (Earth, in Greek a female), sister and wife of Titan Oceanus, mother of the Rivers and the Oceanids (more info on [https://en.wikipedia.org/wiki/Tethys_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tethys_(mythology))).

As adjective derived from this name was used for long time the term "tethyan". A search on Google at July 26 2019 gave 640.000 results. However, in the last years the version "tethysian" is becoming more and more frequent! A Google search at the same day gave 10.600 results. That's why this latest version is wrong:

The name Τηθύς is composed from the theme Τηθύ- and the nominative ending -ς. To create derivatives from this name, we must use the theme Τηθύ- alone, without the ending, followed by an appropriate productive suffix. So, the correct adjective in Greek is Τηθύ-ειος, the suffix -ειος meaning "relative/concerning to a person". This rule is respected in Latin and the Neolatin languages and, of course, also in English. So, the correct adjective in English is tethy-an and not tethy-s-ian, the latter containing an ending in the ... middle of the word!

The following example can convince even the most skeptical: From the name Hercules we take the adjective herculean and not herculesian!

*Thank you
Dr. Nicolaos Carras*

COVID-19: Το λεξικό!

Κυκλοφόρησε το [πρώτο έντυπο λεξικό της Πανδημίας COVID-19](#), που υπογράφουν η **Μαριάννα Κατσογιάννου**, γλωσσολόγος, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κύπρου και η **Ζωή Στεφανίδου**, βιολόγος με μεταπτυχιακές σπουδές στην πολιτική υγείας. Συντελεστές του έργου και οι: **Χριστόφορος Χαραλαμπάκης** (γλωσσικά σχόλια), **Μαριλένα Καρυολάιμου** (επιμέλεια), **Ελπίδα Πασχαλίδου** (γαλλική μετάφραση των όρων), **Παναγιώτης Κελάνδριος** (αγγλική μετάφραση των όρων) και **Μαρία Καβαδία** (σχεδιασμός).

Στις 20 Απριλίου 2020 είχε κυκλοφορήσει το ελληνικό γλωσσάριο όρων της πανδημίας Covid-19, με τις πρώτες 350 λέξεις που έπρεπε ο καθένας να γνωρίζει για να μπορεί να παρακολουθεί τις εξελίξεις. Το έργο διατέθηκε στο ελληνόφωνο κοινό από την πλατφόρμα δεδομένων, <https://covid19.algolsysis.com/glossary>, όπου παραμένει πάντα προσβάσιμο για όλους.

Στη συνέχεια, το ηλεκτρονικό αυτό προϊόν εμπλουτίστηκε και εξελίχθηκε σε ένα έντυπο λεξικό από 651 όρους που εισχώρησαν στην καθημερινότητα των πολιτών της Ελλάδας και της Κύπρου μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2020: «εγγενής» έναντι «επικτητής» ανοσίας, «ιχνηλάτηση επαφών», «αερογενής μετάδοση», «στενή επαφή» είναι έννοιες που, ακόμη και αν μας ήταν γνωστές, προσλαμβάνουν σήμερα νέες σημασίες, οι οποίες μάλιστα εξελίσσονται μαζί με τις συνθήκες και χρειάζονται συνεχώς διευκρινίσεις ως προς το σημασιακό τους περιεχόμενο. Οι όροι που περιέχει το λεξικό δεν προέρχονται μόνο από τη βιολογία και την επιδημιολογία, αλλά και από τη διοίκηση, τις γλωσσικές, τις κοινωνικές και τις νομικές επιστήμες –όλους δηλαδή τους τομείς

που πρέπει να συνεργαστούν για να σκιαγραφηθεί το τοπίο της παγκόσμιας κρίσης, αλλά και τις ανεπίσημες και χιουμοριστικές λέξεις που αναφέρονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να εκφράσουν στάσεις και απόψεις για την επερχόμενη «νέα κανονικότητα» που προς το παρόν διατυπώνεται ως εικασία.

Το έργο αυτό απευθύνεται πριν απ’ όλα σε όσους, χωρίς να έχουν εξειδικευμένες γνώσεις, χρησιμοποιούν καθημερινά την ορολογία της πανδημίας με διάφορες ιδιότητες: ως συντάκτες ειδήσεων και δελτίων τύπου, ως δημοσιογράφοι, ως μεταφραστές, ακόμη και ως κοινό που έχει ανάγκη να κατανοήσει, να κρίνει και να αξιολογήσει τις πληροφορίες που λαμβάνει. Όπως αναφέρεται στην εισαγωγή «η πανδημία δημιούργησε ένα πλαίσιο επικοινωνίας στο οποίο η ανάγκη για γνώση του ειδικού λεξιλογίου από όσο γίνεται μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού εμφανίστηκε ιδιαίτερα αυξημένη» και η κατανόηση των επιστημονικών εννοιών ανάγεται πλέον σε ζήτημα ζωής και θανάτου.

Περιλαμβάνεται τρίγλωσσο (ελληνο-γαλλο-αγγλικό) γλωσσάριο με μετάφραση του λημματολογίου, κάτι που μπορεί να διευρύνει τη χρήση και τη χρησιμότητα του έργου για το κοινό.

(Από το Δελτίο Τύπου)

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹ έλα κι εσύ

1. Ομάδα γεωλογικών όρων **plume** κ.ά.

Μετά τη διαδικασία της Κρίσης Μελών Αρ.32, το ΓΕΣΥ ενέκρινε όλους τους γεωλογικούς όρους του ακόλουθου πίνακα.

Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος
plume	λοφίο
mantle plume	μανδουακό λοφίο
upper mantle plume	λοφίο ανώτερου μανδύα
lower mantle plume	λοφίο κατώτερου μανδύα
superplume	υπερλοφίο
mini-plume	μινι-λοφίο
pulsing plume, pulsing mantle plume	παλλόμενο λοφίο, παλλόμενο μανδουακό λοφίο
thermal plume	θερμικό λοφίο
mushroom mantle plume	μανιταροειδές μανδουακό λοφίο
plume head	κεφαλή λοφίου
plume tail	ουρά λοφίου
multiscale plume	πολυκλιμακωτό λοφίο
hot spot	θερμοκηλίδα
underplating	υποεπίστρωση, υποφλοιική επίστρωση
magmatic underplating	μαγματική υποεπίστρωση, μαγματική υποφλοιική επίστρωση
tectonic underplating	τεκτονική υποεπίστρωση, τεκτονική υποφλοιική επίστρωση

2. Ομάδα γεωλογικών όρων **seismogenic** κ.ά.

Μετά τη διαδικασία της Κρίσης Μελών Αρ.32, το ΓΕΣΥ ενέκρινε όλους τους γεωλογικούς όρους του ακόλουθου πίνακα.

Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος
seismogenic	σεισμογόνος {εσφ. σεισμογενής }
seismogenic zone	σεισμογόνος ζώνη {εσφ. σεισμογενής ζώνη }
seismic	σεισμικός {εσφ. σεισμογενής }
seismic area	σεισμική περιοχή
sediment {n.}	ιζάνω

sediment {n.}	ιζημα
sedimentation	ιζηση, ιζηματογένεση
sedimentary	ιζηματικός, ιζηματογενής
sedimentary rock	ιζηματικό πέτρωμα, ιζηματογενές πέτρωμα
metamorphic rock	μεταμορφικό πέτρωμα, μεταμορφωμένο πέτρωμα, {παρωχ. τύπος: μεταμορφωσιγενές πέτρωμα}
sedimentary petrology	ιζηματική πετρολογία, πετρολογία ιζηματογενών
resedimentation	επανίζηση, επανιζηματογένεση
synsedimentary tectonism, synsedimentary tectonics	συνιζηματικός τεκτονισμός, συνιζηματογενής τεκτονισμός
primary ¹	πρωτεύων
primary ²	πρωτογενής
secondary ¹	δευτερεύων
secondary ²	δευτερογενής
tertiary ¹	τριτεύων
tertiary ²	τριτογενής
Tertiary	Τριτογενές
quaternary ¹	τεταρτεύων
quaternary ²	τεταρτογενής
Quaternary	Τεταρτογενές

3. Δύο οι έννοιες για τον όρο **cloud federation**

Επανεξετάστηκε ο όρος **cloud federation** αφού διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιείται για την απόδοση δύο εννοιών και υιοθετήθηκαν οι ισοδυναμίες:

cloud federation¹ ⇔ **νεφική ομοσπονδία, ομοσπονδία νεφών**
[π.χ. συγκείμενο: «Assis MRM, Bittencourt LF (2015) An analysis of the voluntary aspect in **cloud federations**» στο: «8th international conference on utility and cloud computing, pp 500–505»]

cloud federation² ⇔ **ομοσπονδοποίηση νεφών** [π.χ. συγκείμενο: «... **Cloud federation is a process of connecting two or more cloud service providers...**»]

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»
Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας. Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ Συντάκτες κειμένων φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Μαρία Γαβριηλίδου, Νίκος Καρράς Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Γιώργος Τσιάμας, Μιχάλης Καραμυχάλης, Τάνια Βαλεοντή Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069 Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr Ιστότοπος: http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία. Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου. Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.

¹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ